● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

● SODELOVANJE MED GLASBENO ŠOLO MOSTE IN VRTCEMA

Poslušanje in doživljanje glasbe

Glasba je človekova spremljevalka skozi življenje. Kadar smo veseli, si zabrundamo melodijo, če smo žalostni, nas glasba pomiri, zbuja nam voljo do dela, lepša in bogati nam dneve, ob njej lahko koristno in prijetno preživimo urice prostega časa.

Toda radijske in televizijske sprejemnike imamo največkrat naravnane tako, da iz njih prihajajo zvoki popevk in zabavne glasbe. Kako naj potemtakem otroci, ki živijo v družinah, kjer ne zahajajo v opero ali na koncerte klasične glasbe, spoznajo vse zvrsti muzike in vidijo, da ne obstaja le klavir in morda še harmonika, temveč je še vrsta drugih inštrumentov. Marsikateri otrok nima nikoli priložnosti dotakniti se pozavne, roga, flavte in spoznati, iz kakšnega materiala je narejen. Toda da lahko vzljubiš glasbo, jo moraš najprej spoznati.

Na glasbeni šoli Moste-Polje že kar precej let deluje mala glasbena šola za otroke od petega do sedmega leta starosti. Na oddelkih šole v Polju in Mostah jo v letošnjem šolskem letu obiskuje okoli 95 otrok, kar glede na zmogljivosti šole, pa tudi v primerjavi z drugimi ljubljanskimi glasbenimi šolami, nikakor ni malo. Toda otrok, ki bi radi prisluhnili zvokom inštrumentov, se naučili novih pesmic, je v naši občini še veliko več. »Marsikateri otrok sploh ne ve, kje je naša glasbena šola, kaj pravzaprav v njej počenjamo, katere inštrumente imamo in kakšni zvoki se lahko privabijo iz njih,« je povedala **Marija Urbančič,** vodja oddelka za nauk o glasbi in malo glasbeno šolo.

Mali šolarji so prisluhnili skladbicam (Foto: D. Juvan)

SPOZNAVANJE INŠTRUMENTOV

Zato so začeli na glasbeni šoli v Mostah, pobuda pa je prišla tudi iz vrtca Otona Župančiča, razmišljati, kako bi prispevali h glasbeni vzgoji otrok. V vrtcih je pesem otrokova vsakodnevna spremljevalka, ne morejo pa spoznavati inštrumentov, saj se z njimi lahko pohvalijo le v malokaterih vrtcih. Vendar zamisel sama ni bila dovolj, treba jo je bilo tudi uresničiti. »Dolgo časa smo premišljevali, kako bi to naredili. Zdaj, ko je vse za nami, je vse skupaj videti preprosto,« je povedala Marija Urbančič.

Tako so konec lanskega novembra pričeli prihajati v poslopje glasbene šole v Mostah ob sredah dopoldne mali šolarji iz vrtcev Otona Župančiča in Angele Ocepek. V glasbeni šoli in v vrtcih so se namreč odločili, da zajamejo šestletne otroke, saj bodo drugi, če bodo s to obliko glasbene vzgoje še nadaljevali, prišli na vrsto naslednja leta. Vsaka skupina otrok je prišla v glasbeno šolo trikrat. Učenci glasbene šole so jim na prvem takem srečanju predstavili klavir in godala, na drugem kitaro in pihala, na zadnjem pa harmoniko in trobila. Tako se je iz vrtca Otona Župančiča zvrstilo 270 otrok, iz vrtca Angele Ocepek pa 131 otrok.

SODELOVANJE MALIH ŠOLARJEV

»Otroci niso le poslušali, ampak tudi sodelovali,« je opisala potek teh dopoldanskih srečanj ob sredah Marija Urbančič, ki je, sicer ob pomoči drugih, opravila največ dela. »Nekatere skladbe smo jim prikazali kot uganke. Za vsako uro so se otroci naučili tudi po dve pesmici, njihovo petje pa smo spremljali z inštrumenti, s katerimi so se ta dan seznanjali. Pogovarjali smo se o pevskem zboru, orkestru, zakaj mora biti dirigent in podobno. Program je bil tako izbran, da je pritegnil otroke.«

Nad zamislijo in prav tako nad njeno izvedbo, saj je bila organizacija res dobra, so bile navdušene tudi vzgojiteljice. »Del svojega razpoloženja so prenesli tudi na otroke,« je pripovedovala ravnateljica VVO Otona Župančiča **Štefka Peterlin,** »zato so se otroci na obisk pripravljali tako, kot da gredo na zelo pomembno prireditev. Ta način prikazovanja glasbe otrokom je tudi vzgoja za prosti čas, kar ni nepomembno. Opažamo namreč, da se nekateri otroci ne znajo sami igrati in tudi starši jim glede tega ne vedo svetovati. Morda bo nekaj teh otrok v prostem času le našlo pot tudi v kulturne ustanove.

GLASBENI VEČER

Svoje obiske v glasbeni šoli so otroci iz vrtca Otona Župančiča sklenili z glasbenim večerom 6. maja. Na ta koncert so prišli skupaj s starši, da bi jim pokazali, kaj vse so zvedeli in česa so se naučili v dneh, ko so zahajali v glasbeno šolo. Hkrati pa je bila to tudi priložnost za starše, da so videli, kaj se učijo njihovi sinovi in hčere, spoznali prizadevanja profesorjev na glasbeni šoli in vzgojiteljic v vrtcu, da bi povedali otrokom čimveč tudi o stvareh, ki jih v svojem vsakdanjem življenju ne spoznajo. Učenci glasbene šole so malim šolarjem in staršem na inštrumentih, ki so bili zdaj otrokom že znani, zaigrali nekaj skladbic. Pesmice Glejte našo račko, Jaz imam pa goslice in Muca maca pa so mali šolarji tudi zapeli. Največ odobravanja so poželi štirje harmonikarji, ki so zaigrali skladbico Muha in komar.

KAJ MENIJO STARŠI

Prijetno so bili presenečeni tudi starši. **Vili Vresk,** ki je s sinom prišel na koncert, je menil: »Mislim, da je tega premalo. Najbolj všeč mi je bil neprisiljen način, kako je bila otrokom prikazana glasba.«

Darinka Metelko je povedala: »Starši navadno ne vedo, na kakšen način približati otroku svet glasbe. Sin Žiga mi je doma veliko pripovedoval o inštrumentih. Navdušena sem nad tem koncertom in presenečena, kaj vse otroci znajo. Res je treba za ta prizadevanja in organizacijo pohvaliti vrtec in glasbeno šolo.«

Vida Ribičič: »Nisem še doživela tako pristnega odnosa do otrok. Ta način seznanjanja z glasbo je bil primeren njihovi starosti. Čutiti je prizadevanje, da bi glasba pritegnila otroke, jim dala zadovoljstvo.«

Mihaela Mohar: »Otrokom se s tem odpira svet, ki je tistim, ki nimamo glasbene vzgoje, nedostopen. Prireditev je bila neposredna, otroci niso bili le poslušalci, ampak so imeli možnost tudi sami pokazati, kaj znajo.«

STALNA OBLIKA DELA, NE LE POSKUS

Če bi bilo mogoče, predvsem zaradi denarja, bi na ta način poskušali sodelovati še z drugimi vrtci v naši občini. Vse to pa zahteva tudi veliko pripravljenosti in prizadevanja Marije Urbančičeve, drugih profesorjev glasbene šole in vzgojiteljic v vrtcu. Kot je povedala ravnateljica glasbene šole Moste **Ada Pritekelj,** je njihova šola edina med glasbenimi šolami v Ljubljani, ki se na ta način povezuje z vrtci. Zdaj, ko je to sodelovanje zaživelo, ga ne bi radi opustili. Želijo, da to ne bi ostal le poskus, temveč naj bi to bila stalna oblika njihovega dela.«

***Glasbena šola v Mostah lahko* sprejme le 560 učencev, obiskovati pa bi jo želelo veliko več otrok. Pomembnejše kot znati igrati ali celo biti vrhunski glasbenik je to, da ljubimo glasbo, da jo znamo poslušati in doživljati. To pa je pravzaprav bil cilj obiskov malih šolarjev v glasbeni šoli v Mostah.**

DARJA JUVAN

Podobe trenutkov že sedmič

Dramatski krožek VI. gimnazije Moste je tudi letos (že sedmič) pripravil program za tradicionalno srečanje ljubljanskih srednješolcev Podobe trenutkov. Prireditev je trajala od 4. do 11. maja v Cankarjevem domu. Prvotna zamisel dijakov gimnazije Ivana Cankarja so bili predvsem recitali. Z leti so se vključile še dramatske skupine. Nastopi so bili najprej na gimnaziji Ivana Cankarja, potem pa v Mali drami in v okrogli dvorani Cankarjevega doma. Te vsakoletne prireditve so bile izredna spodbuda. Iskali smo nov izraz in stik z današnjo publiko. Vsaka predstava je terjala drugačen prijem. Zadnja predstava — Moliere — se je npr. razvijala v treh smereh: interpretacija igralcev, vodilni motiv in samostojno povezovanje in komentiranje glasbene skupine Buldogi. Vsi izvajalci so se morali čimbolj sprostiti, da bi našli stik z Molierovim duhom.

Ob tej priliki je treba poudariti, da je šola takim prireditvam zelo naklonjena in da se v takem ozračju lažje in bolje dela. Tudi občinska revija gledaliških skupin je velika spodbuda. Občinska ZKO nas večkrat povabi k sodelovanju, nam pomaga in svetuje. Tudi letos smo se vključili v to revijo gledaliških skupin. Lani smo sodelovali z dramskim besedilom dijaka Andreja Blatnika Danes ali apokalipsa in s Sofoklovo Antigono, letos pa z Molierom.

Nastopi v kulturnem domu Španski borci in v Cankarjevem domu so za izvajalce posebno doživetje in dragoceno priznanje za celotno delo. Igralci obiskujejo tudi druge predstave Podob in potem se pogovarjamo o njih. Žal pa se izvajalci različnih šol premalo spoznavamo med sabo. Ti stiki bi bili lahko zelo koristni in spontani. Škoda, da po premieri ni možnosti, da bi predstave še kje uprizorili. Vadiš, vadiš vse leto, potem pa se predstaviš le enkrat, dvakrat.

HELENA POTOKAR

Srečanje plesnih skupin

Kulturni dom ŠPANSKI BORCI

V kulturnem domu Španski borci, ki vedno bolj odpira vrata *različnim zvrstem kulturnih dejavnosti,* so se 6. maja predstavile občinstvu plesne skupine iz naše občine.

V pestrem programu različnih zvrsti plesov so nastopoli: folklorna skupina OŠ Vide Pregarc — mentor Boris Rozman — in plesna skupina OŠ Edvarda Kardelja — ritmika, mentorica Katarina Munda —, OŠ Karla Destovnika-Kajuha — izrazni plesi, mentorica Romana Vilherm —, OŠ Jožeta Moškriča — izrazni ples in ritmika, mentorica Stanka Gajski in Mojca Pugelj — ter OŠ Leopolda Mačka-Boruta — disko ples v koreografiji učenk samih. V programu je s tremi slikami sodelovala še novoustanovljena plesna skupina KUD Zelena jama, kjer delujeta starejša in mlajša revijska skupina (disko — jazz balet) in skupina za družabne plese. Mentorica plesalcev obeh revijskih skupin je od ustanovitve dalje Ivaci Knaus, sicer predsednica odbora za plesno dejavnost pri občinski ZKO. Za družabne plese pa Marjan Šuštar.

Kot gost je na srečanju nastopila plesna skupina KUD France Prešeren Trnovo, ki jo že nekaj let uspešno vodi Ivica Knaus. Točke modernega in klasičnega baleta ter karakternih plesov so prikazale vso širino in možnosti delovanja na plesnem področju.

Nastopajoče je občinstvo nagradilo z burnimi aplavzi, srečanje samo pa bo gotovo vzpodbuda vsem tistim, ki jih ples zanima in se bodo vključevali v že delujoče plesne skupine ali pa v okoljih, kjer tega ni, ustanavljali nove.

Vsekakor bi bilo potrebno na vseh šolah zagotoviti mentorje za plesno dejavnost ter s tem ponuditi mladim možnosti takšnega delovanja. Ples prav gotovo ni samo razvedrilo, ampak še kaj več — razvijanje tovarištva, kritičnosti in resničnih delovnih odnosov, kar bo mladim gotovo koristilo pri njihovem nadaljnjem življenju.

Eno takih možnosti je vključevanje v plesno sekcijo KUD Zelena jama, kjer naj bi ščasoma zrasel plesni center za več zvrsti plesov — pa tudi za vse strukture delovnih ljudi in občanov, od najmlajših pa tja do zrelih let.

M. I.

● ČESTITKE OB JUBILEJU

Naša občana **Pavel Jeriha** (levo), roj. 16. 5. 1922, stanujoč na Pokopališki 8 in **Meta Pečar-Bolha,** roj. 14. 5. 1922, stanujoča v Kvedrovi 3, sta praznovala šestdeseti rojstni dan. Oba slavljenca sta udeleženca NOB in nosilca Partizanske spomenice 1941. Obema čestitamo k življenjskemu jubileju!

● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ● ZDRAVSTVO ●

Samo v igri je otrok krmar svojega življenja

»Igra je način, kako otrok spoznava zunanji svet,
igra je za otroka učenje,
igra je zanj resnična oblika vzgoje,
igra je nujno potrebna otroškemu organizmu.« *(Krupska)*

V naši rubriki bomo objavili nekaj prispevkov o otrokovi igri, vrednosti in spoštovanja igre, izbire dobrih igrač in manipulacije trgovine z našim otrokom.

Uvodoma bi želeli opozoriti naše bralce, starše, vzgojitelje, učitelje, medicinske sestre, mentoreje otrok v KS in druge na zelo zanimivo knjigo Igra in igrišče, ki je izšla lani pri ZPM Slovenije v zbirki Cicibanove urice. Prispevki v knjižici predstavljajo razmišljanja in praktična spoznanja številnih naših strokovnjakov o igri. Knjiga je v naših knjigarnah že na prodaj. Vsebina knjige je zanimiva predvsem zato, ker ni delo enega temveč mnogih strokovnjakov — pedagogov, psihologov in medicincev. Zanimiva vsebina, slike, razpredelnice in nasveti ponujajo staršem in vzgojiteljem povsem konkretne napotke za razvijanje otrokove ustvarjalnosti, opis najboljših igrišč, ki so primerne njegovi razvojni stopnji, kratek pregled didaktičnih iger, način vzdrževanja igrač in podobno.

Igra pomeni otroku življenje. Zato jo je potrebno razumeti, negovati in tudi spoštovati. Čeprav je bilo o otrokovi igri veliko napisanega, smo glede preučevanja le-te šele na začetku!

Danes zahajamo starši pri ravnanju z otrokom v dve skrajnosti. Ali pretirano posegamo v njihov svet domišljije in igre ali pa jim dajemo veliko igrač in se zanje malo ali pa sploh ne zmenimo. Z razvnimi igrami pogosto otroka, šolarja ali mladega človeka razdražimo, hudo vznemirimo in »ga takega pustimo«. To je huda manipulacija z igro. Pogosto smo tudi zadovoljni, če otrok nekaj počne, se igra, mi odrasli pa imamo pred njim mir. Tako naše ravnanje pa je zaskrbljujoče.

Premalo se zavedamo, da zlasti predšolski otrok ne vidi sveta, v katerem živi, tako kot odrasli. Stvari ne vidi takšne, kakršne so, temveč take, kot jih doživlja. Zato je svet odraslih v predstavah otroka drugačen. Ta njihov drugačen svet pride najbolj do izraza v otrokovi igri.

Nam odraslim pa je zelo težko razumeti otrokovo igro. Otroci se ne igrajo, da bi razvili v igri svoje sposobnosti. Igrajo se zato, da zadostijo svoji notranji potrebi. O tem razglablja v že omenjeni knjižici zelo poučno za starše in za vzgojitelje psiholiginja. Njen sestavek je vredno nekajkrat prebrati in o njem razmisliti. Morda bomo tako našli boljšo in krajšo pot v otrokovo duševnost. Še več, bolje ga bomo spoznali in razumeli, predvsem njegova sporočila.

Otrok je v resničnem svetu nenehno v podrejenem položaju do odraslih. Edino v igri je krmar svojega življenja in »gospodar položaja«. Še več, edino v igri je povsem svoboden. V igri je otroku vse dovoljeno. V njej otrok izživi tudi svoje napetosti in zopet doseže pomirjenje. Igra torej deluje na otroka pomirjevalno in ga sprošča.

To pa je dandanes za otroka še pomembnejše kot kdajkoli prej. Starši pogosto otroka premalo poslušamo, ne razumemo njegovih sporočil, od njega preveč zahtevamo, zanj imamo premalo časa in tudi premalo prisluhnemo njegovi igri. Mnogi menijo, da zadovoljijo otrokovo potrebo po igri že s tem, če mu dajo igrače. Za igro otroka, za njegovo srečno življenje pa niso potrebne samo kupljene igrače. V knjižnici strokovnjaki pogosto omenjajo priložnostne igrače, to so tiste, ki jih otroku naredijo starši, vzgojiteljice v VVO ali pa si jih celo naredi sam. Otroku so ljubši prenekateri, med odpadke vrženi predmeti, ki lahko, prilagojeni, povsem nadomestijo industrijsko izdelano igračo.

Še posebno pozornost naj bi odrasli posvetili tistim igralom, ki jih najdemo v naravi: kamenju, vejicam, listom, slami, hrastovi skorji, koruznim storžem, orehovim lupinicam idr. Kaj vse je moč iz njih narediti.

Pozabljamo tudi, da je igra za otroka zdravilna. Pogosto se otrok, ki je zavrt, žalosten ali zapostavljen, edino v igri lahko osvobodi tega negativnega čustva. Zato ni iz trte zvita misel, da je igra za otroka najboljše zdravilo. Vedeti moramo namreč, da si otrok sam išče in si ustvarja igre, s katerimi premaguje svoje strahove in težave; vendar je tudi prav, da mu odrasli priskočimo na pomoč. Za tako »zdravilno igro« — za terapevtsko igro, kot pravi klinična psiholiginja v knjižnici — je zlasti značilen otrokov močan interes, pogosto ponavljanje nekih igralnih situacij in močno vživetje v igro. Tako otroci pozabijo na vse okoli sebe, tudi z obraza jim beremo veliko zavzetost.

Nekaj teh iger je še posebno značilnih. Poznajo jih domala vse kulture. Z njimi otrok premaguje strahove, konflikte in razdvojenosti, ki so vsaj v dosedanjem načinu življenja za otroke skoraj neizogibni. Še več, odrasli lahko ob taki igri z otrokom vred tudi pri sebi razreši kak ostanek starih bojazni in strahov.

V knjižici je omenjena tudi igra bolnega in duševno prizadetega otroka. To je poseben otroški svet in za odrasle je pomembno, da ga razumemo in naredimo otroku lepšega.

Pogosto odrasli z nerazumevanjem sprejema igro šolarja. Menimo, da bi bilo v tem razvojnem obdobju pomembnejše učenje. Tako gledanje je napačno, zato strokovnjaki v knjižici še posebno opozarjajo na posebnosti in vrednosti igre za otroke, ki so zakoračili že v »najstniško« obdobje. Znano je, da je šolski otrok že sposoben razlikovati igro in delo, torej že sledi cilju, ki je zunaj igre. Te cilje pa si zastavi sam ali pa mu jih določijo drugi. Čim starejši je, tem bolj je sposoben za delo in pri dejavnosti vztraja dalj časa. Še vedno pa se rad vključuje v igro zaradi igre same, ki je ostala njegova potreba.

SLAVICA POGAČNIK-TOLIČIČ

● VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ●

● TITO JE NAŠ

BIL JE IN OSTAL BO V NAŠIH SRCIH

Ko v začetku šolskega leta na prvem roditeljskem sestanku razdelim staršem urnike za potek pouka, me marsikdo vpraša: »Tovarišica, kaj pa pomeni razredna ura in kaj delate pri taki uri?« Zato sem se odločila, da opišem razredno uro, ki mi je in mi bo ostala v nepozabnem spominu.

Takrat so bili Grega, Klara, Mojca... še učenci 1. b razreda. Pomlad je bila in topli sončni žarki so nas vabili v naravo.

Težko je zdržati v prostoru, ko je zunaj vse tako vabljivo. Razmišljam o svojih otrocih, dopoldne v šoli, popoldne v varstvu. To so tudi ure in ure rekreacije v varstvu, ki so za žive otroke, ki brenčijo kot čebelice in čmrlji vse prekratke. Tovarišica pa jih že težko vodi in pazi, kje vse se gibljejo.

Naši otroci v Zalogu imajo varstvo v stari šoli, ki že po zunanjem videzu in okolju ne ustreza več svojemu namenu. Namesto lepo urejene ograje se je pač nekdo spomnil, da je dal tja navoziti kupe gramoza, na katerih se bohotno razrašča plevel in nam je v sramoto, kajti v neposredni bližini so lepo urejene hišice z vrtovi, ki jih krasi okrasno gramočevje. Toda kupi gramoza so dobrodošli živim, navihanim fantičem. Pravijo: Fino se je drsati po njih, pa še skrivalnice se gremo!« Pa hitro smuk na drugo stran, kjer je trgovina, saj tovarišica še opazi ne! Imenitno se je sprehoditi po trgovini, kjer se s polic kar sami od sebe ponujajo rdeči, zlati bombončki, pa žvečilni gumiji s sličicami... Smuk v žep in že smo na drugi strani naše prepreke — kupov. Taki »korajžni« junaki se s svojim dejanjem kaj radi hvalijo. »Mi« imamo pa to in to...!

Kmalu jih večina obsodi: »Vi ste pa kradli!«

»Nismo kradli, vzeli smo!«

Naslednje jutro v šoli: »Tovarišica...«

»Že vem,« jim odgovorim, »o tem se bomo pogovorili na razredni uri.«

Po opisu posameznikov, kaj in kako, se pogovorimo. Metkina mamica je prodajalka v trgovini, kjer prodajajo bombone, piškote, skratka same dobrote in če bi v to trgovino zašli vsi učenci in še tovarišica, ki bi samo jemali in nič plačali... Metka, kaj bi rekla tvoja mamica? Kdo bo pa plačal? O tem se kar precej časa pogovarjamo. Učencem povem, da tako ne gre, da takemu početju rečemo KRAJA. Povem jim še zgodbico o dečku, ki je ukradel iglico, nato vedno več, pa ga mamica ni posvarila... Opišem še njegov žalosten konec. Takrat vstane Grega, pogumen fantič in pravi: Tovarišica, tisti, ki krade, ne more reči, da je Tito njegov. Drobne glavice pokimajo z vzdihom. Ne more biti njegov! Zastane mi dih. Po premoru rečem: Tako je! Smoter razredne ure je bil dosežen.

Danes razmišljam. Ni več našega TITA. Kako globoko je bil v naših srcih in bo v njih, dokler bo živel naš mladi rod. Danes še majhni cicibani, pionirji, kmalu mladinci in odrasli ljudje, bodo hodili po naših vzorih in po poti, ki smo jo zgradili. In če bomo hodili po poti, ki jo je nakazal tovariš Tito, bomo dobri ljudje, ki ljubimo in bomo ljubili svojo domovino. Dobri in pošteni, kot so naši otroci v prvem razredu.

IVANKA GABRŠEK